

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

**SUN'IY INTELLEKT SHAROITIDA O'QITUVCHI INTELLEKTUAL ROLINING
TRANSFORMATSIYASI VA PEDAGOGIK AHAMIYATI**

Azimova Dilafruz G'ayratovna

Qoʻqon davlat universiteti stajyor-oʻqituvchisi

Annotatsiya. *Mazkur ilmiy maqolada sun'iy intellekt texnologiyalarining zamonaviy ta'lim tizimiga kirib kelishi sharoitida o'qituvchining intellektual roli tahlil qilinadi. Tadqiqotda sun'iy intellekt o'qituvchini to'liq almashtirmasligi, balki uning kasbiy faoliyatini transformatsiyalashi asoslab beriladi. O'qituvchining bilim beruvchi, tarbiyachi, tahlilchi va yo'naltiruvchi sifatidagi yangi funksiyalari hamda sun'iy intellekt bilan hamkorlik imkoniyatlari yoritiladi.*

Kalit soʻzlar: *sun'iy intellekt, ta'lim tizimi, o'qituvchi roli, intellektual faoliyat, pedagogik transformatsiya.*

Аннотация. *В статье рассматривается трансформация интеллектуальной роли учителя в условиях внедрения технологий искусственного интеллекта в образование. Обосновывается, что искусственный интеллект не заменяет педагога, а изменяет содержание его профессиональной деятельности. Особое внимание уделяется роли учителя в развитии критического мышления, воспитании личности и сопровождении образовательного процесса.*

Ключевые слова: *искусственный интеллект, образование, роль учителя, интеллектуальная деятельность, педагогическая трансформация.*

Annotation. *This article examines the transformation of the teacher's intellectual role in the context of artificial intelligence integration into education. It argues that AI does not replace teachers but reshapes their professional functions. The focus is on the teacher's role in mentoring, critical thinking development, and guiding the learning process.*

Keywords: *artificial intelligence, education, teacher's role, intellectual activity, pedagogical transformation.*

Bugungi zamonaviy dunyo texnologiyalarning rivojlanishi bilan yangi bosqichga o'tmoqda. Sun'iy intellekt ushbu taraqqiyotning markazida turib, ta'lim sohasida ham katta ahamiyat kasb etmoqda. Bugungi kunda suniy intellekt yordamida ta'lim jarayonini optimallashtirish, shaxsiylashtirish va samaradorligini oshirishning keng imkoniyatlari ochilmoqda. XXI asr boshlaridan boshlab axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi ta'lim tizimida tub o'zgarishlarni boshlab berdi. Ayniqsa, so'nggi yillarda sun'iy intellekt asosida ishlovchi texnologiyalarning paydo bo'lishi o'qitish va o'rganish jarayoniga yangicha yondashuvlarni joriy etishni talab qilmoqda. Adaptiv o'quv platformalari, avtomatlashtirilgan baholash tizimlari, virtual yordamchilar va intellektual tahlil vositalari ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanmoqda.

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

Mazkur jarayon fonida “sun’iy intellekt o‘qituvchining o‘rnini egallaydimi?” degan savol dolzarb muammolardan biriga aylandi. Ayrim qarashlarga ko‘ra, bilimlarni tezkor yetkazish va baholash imkoniyatiga ega bo‘lgan sun’iy intellekt o‘qituvchining intellektual rolini kamaytirishi yoki butunlay yo‘qotishi mumkin. Biroq ushbu fikrlar bir tomonlama bo‘lib, masalaga chuqur pedagogik va ijtimoiy tahlil asosida yondashishni talab etadi.

Sun’iy intellekt ta’limda bir qator muhim vazifalarni bajarishga qodir. Jumladan, u o‘quvchilarning bilim darajasini tahlil qilish, individual o‘quv yo‘nalishlarini ishlab chiqish, o‘quv jarayonini optimallashtirish va statistik ma’lumotlarni qayta ishlash imkonini beradi. Bu holat o‘qituvchining an’anaviy yuklamasini ma’lum darajada yengillashtiradi shu bilan bir qatorda vaqt masalasini ham tejaydi. Shu bilan birga, sun’iy intellekt asosan algoritmik va mantiqiy operatsiyalarga tayanadi. U insoniy hissiyot, axloqiy qaror qabul qilish, ijtimoiy muhitni chuqur anglash kabi murakkab intellektual jarayonlarni to‘liq qamrab ola olmaydi. Demak, ta’lim jarayonida inson omili o‘z ahamiyatini saqlab qoladi.

An’anaviy ta’lim modelida o‘qituvchi asosiy bilim manbai hisoblangan. Zamonaviy raqamli muhitda esa axborot manbalari ko‘payib, ochiq va qulay bo‘lib qoldi. Bu esa o‘qituvchining rolini tubdan o‘zgartirdi. Endilikda pedagog bilim beruvchi emas, balki bilimlarni tanlash, tahlil qilish va to‘g‘ri yo‘naltirish vazifasini bajaradi.

O‘qituvchi o‘quvchilarda tanqidiy fikrlash, ijodkorlik, muammoli vaziyatlarni hal qilish va axborot madaniyatini shakllantirishda yetakchi shaxs sifatida namoyon bo‘ladi. Sun’iy intellekt ushbu jarayonda yordamchi vosita bo‘lib, pedagogning intellektual salohiyatini kengaytiradi.

Sun’iy intellekt o‘qituvchiga quyidagi imkoniyatlarni yaratadi:

- O‘quvchilarning individual ehtiyojlarini aniqlash;
- Ta’lim jarayonini differensiallashtirish;
- Baholash jarayonida subyektivlikni kamaytirish;
- O‘quv faoliyatini monitoring qilish.

Biroq mazkur texnologiyalardan samarali foydalanish uchun o‘qituvchi yuqori darajadagi raqamli savodxonlikka va pedagogik tafakkurga ega bo‘lishi lozim. Bu esa o‘qituvchining intellektual roli yanada murakkablashayotganidan dalolat beradi.

Sun’iy intellekt texnologiyalari bilim berish jarayonini avtomatlashtirishi mumkin, ammo tarbiya, qadriyatlar va ijtimoiy mas’uliyatni shakllantirish masalalarida o‘qituvchining o‘rni beqiyosdir. O‘quvchilarda insoniylik, mas’uliyat, hamkorlik va etik me’yorlarni shakllantirish faqat inson tomonidan amalga oshiriladi. Shu bois, sun’iy intellekt sharoitida o‘qituvchining ma’naviy-intellektual yetakchiligi yanada dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Xulosa qilib aytganda, sun’iy intellekt sharoitida o‘qituvchining intellektual rolini yo‘qotish xavfi haqida gapirishdan ko‘ra, uning transformatsiyasi haqida so‘z yuritish ilmiy va amaliy jihatdan to‘g‘riroqdir. Zamonaviy pedagog bilim beruvchi emas, balki o‘quv jarayonini boshqaruvchi, tahlil qiluvchi, yo‘naltiruvchi va tarbiyalovchi shaxs sifatida namoyon bo‘lmoqda. Sun’iy intellekt o‘qituvchining raqibi emas, balki uning kasbiy faoliyatini qo‘llab-

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

quvvatlovchi vositadir. Faqatgina sun'iy intellekdan qanday foydalanish nima maqsadda foydalanish har bir insonni o'ziga bog'liq holat. Ta'lim sifatini ta'minlashda esa inson omili, xususan, o'qituvchining intellektual va ma'naviy salohiyati hal qiluvchi ahamiyat kasb etishda davom etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati

1. Nizomov, F. (2025). Redefining the Teacher's Role in the Age of Artificial Intelligence: Balancing Human and Machine Intelligence in ELT. *Maktabgacha va Maktab Ta'limi Jurnal* — AI davrida pedagogik identitet va inson-texnologiya o'rtasidagi muvozanat.
2. Botirova, Z. X. (2026). Redefining the Teacher's Role in the Age of Artificial Intelligence: Pedagogical Adaptation and Professional Identity. *Samarali Ta'lim va Barqaror Innovatsiyalar Jurnal* — O'qituvchilarning AI ta'siri ostida pedagogik moslashuvi va professional identiteti.
3. To'raboyeva, M. (2025). Sun'iy intellekt didaktik ta'limot vositasi sifatida ahamiyati. *Maktabgacha va Maktab Ta'limi Jurnal* — SI texnologiyalarining didaktik va o'quv jarayonidagi pedagogik imkoniyatlari.
4. Muhiddinov, M. (2025). Sun'iy intellektga asoslangan ta'limiy resurslarning pedagogik imkoniyatlari. *Maktabgacha va Maktab Ta'limi Jurnal* — Adaptiv o'qish, individual yo'nalishlar va ta'lim samaradorligi bo'yicha SI imkoniyatlari.